
Saknr: 2020/35830-1
Saksbehandlar Kristine Angelsen
Dato: 23.01.2020

Prosedyre for oppfølging av opplæringslova kapittel 9 A	- 2 -
1. Førebygging	- 2 -
1.1 Innleiing	- 2 -
Føremål	- 2 -
Målgruppe	- 2 -
1.2 Informasjons- og involveringsplikta	- 2 -
1.3 Systematisk arbeid	- 3 -
2. Aktivitetsplikta og dei fem delpliktene etter §§ 9 A-4 og 9 A-5	- 4 -
2.1 Innleiing	- 4 -
Føremål	- 4 -
Målgruppe og omfang	- 4 -
Skjerpa aktivitetsplikt	- 4 -
Dokumentasjonsplikt	- 4 -
Omsynet til barnet sitt beste	- 5 -
2.2 Dei fem delpliktene	- 5 -
Følgje med	- 5 -
Gripe inn	- 5 -
Varsle	- 5 -
Undersøke	- 6 -
Sette inn tiltak	- 6 -
2.3 Gjennomføring av aktivitetsplikta	- 7 -
3 Rapportering, tilsyn og ressursar	- 9 -
Rapportering	- 9 -
Tilsyn	- 9 -
Ressursar	- 9 -

Prosedyre for oppfølging av opplæringslova kapittel 9 A

Denne prosedyren tek utgangspunkt i gjeldande lovverk om elevane sitt psykososiale miljø. Opplæringslova kapittel 9 A har som mål å sikre at alle elevar har eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring. Skulen skal ha nulltoleranse mot krenkingar som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skulen har ei tydeleg aktivitetsplikt. Aktivitetsplikta inneber at skulen skal følgje med, gripe inn, varsle, undersøke og setje inn tiltak. Denne plikta ligg hos alle som arbeider i skulen.

Prosedyren er delt opp i to kapittel. Eitt som omhandlar førebygging og eitt som omhandlar dei fem delpliktene og aktivitetsplikta. Alle som arbeider i skulen må kjenne innhaldet i prosedyren, og alle må kjenne sitt ansvar i skulemiljøarbeidet.

1. Førebygging

1.1 Innleiing

Føremål

Føremålet med denne delen av prosedyren er å sikre at informasjons- og involveringsplikta etter §§ 9 A-8 og 9 A-9 vert overheldt. Vidare skal ein sikre at skulane arbeider aktivt og systematisk med tiltak som fremjar eit godt skulemiljø og som verkar førebyggjande mot krenking, jf. § 9 A-3.

Målgruppe

Skuleeigar, skuleleiing og alle som arbeider i skulen.

1.2 Informasjons- og involveringsplikta

Steg	Utføring
Informasjons- og involveringsplikta, jf. §§ 9 A-8 og 9 A-9	<p>Del 1: Generell informasjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rektor har ansvar for å informere elevane og føresette om rettane i kapittel 9 A. - Rektor har òg ansvar for å informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til Fylkesmannen etter § 9 A-6. - Rektor har ansvar for tenlege informasjonsrutinar til alle elevar og føresette. - Informasjonen skal vere tilgjengeleg for alle mottakarane. - Informasjonen skal vere forståeleg, og det kan vere naudsynt med tolk. Det er ikkje nok å la t.d. elevane vidareformidle informasjonen til føresette. - Døme på informasjonskanalar: <ul style="list-style-type: none"> o Foreldremøte o I klassen o På skulen si nettside o Gjennom gjeldande læringsplattform og/eller på e-post <p>Rektor skal sjå til at</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilsette vert informert om rutinar, prosedyrar og retningslinjer rundt skulens oppfølging av opplæringslova kapittel 9 A. <ul style="list-style-type: none"> o Alle tilsette vert informert om dette ved starten av kvart skuleår o Nytilsette vert informert om dette ved tiltreding i stilling. - Informasjonsrutinane er dokumenterte og innarbeidde i internkontrollsystemet ved skulen
	<p>Del 2: Informasjon i spesielle høve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rektor vurderer tilhøva knytt til det fysiske og psykososiale skulemiljøet og informerer om tilhøve og/eller hendingar som kan ha negativ verknad for elevane si helse. - Skulen må vurdere kva saker som kan skade helsa til elevane, både fysisk og psykososialt.

	<ul style="list-style-type: none"> - Det er same krav til at informasjonen skal vere tilgjengeleg og forståeleg som i del 1. - Skulen må sikre at informasjonen vert gjeve på ein måte som varetek personvernet til eventuelle involverte elevar.
	<p>Del 3: Involveringsplikta:</p> <p>Rektor skal sjå til at</p> <ul style="list-style-type: none"> - saker som er viktige for skulemiljøet vert handsama på møte i råd og utval gjennom skuleåret. - sakspapir for saker som er viktig for skulemiljøet vert sende til råd og utval i god tid før møte slik at råd og utval får moglegheit til å uttale seg. - elevane og elevrådet får ta del i planlegging og gjennomføring av tiltak for eit trygt og godt skulemiljø. - skulemiljøutvalet tek del i arbeidet med mål og planar for skulemiljøet, evaluering og oppfølging av arbeidet.

1.3 Systematisk arbeid

Steg	Utføring
Systematisk arbeid, jf. § 9 A-3	<p>Skuleeigar skal</p> <ul style="list-style-type: none"> - utarbeide ei overordna, felles prosedyre, rutinar og retningslinjer for oppfølging av opplæringslova kapittel 9 A, og som gjeld for alle dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune - sjå til at skulane etterlever den overordna prosedyren, mellom anna ved at skulane rapporterer og gjennomfører eigenevaluering. - sjå til at skulane har system for internkontroll - systematisk innhente informasjon om korleis skulane oppfyller dei ulike delpliktene. - bistå skulane og gi råd - gjennomføre tilsyn - risikobaserte tilsyn på bakgrunn av eigenevaluering - leggje til rette for at skulane får tilbod om kurs og/eller kompetanseheving innanfor skulemiljøsaker (til dømes fellesskolering) <ul style="list-style-type: none"> o Kompetansehevinga må vere knytt til korleis følgje med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak. - evaluere / lære av enkeltsaker / det systemretta arbeidet - korrigere prosedyrar og rutinar ved behov.

Rektor skal

- sjå til at regelverket vert følgt, jf. opplæringslova kap. 9 A, og at arbeidet vert gjennomført aktivt og systematisk for å nå mål og førebyggje problem.
- vurdere om det er naudsynt med gjennomgang av aktivitetsplikta og oppfølging av den i etterkant av konkrete sakar.
- sjå til at skulen gjennomfører kartleggingar av utfordringar og risikoar ved skulemiljøet
- sjå til at skulen har konkrete mål for skulemiljøet og skulemiljøarbeidet. Mål, tiltak og rutinar skal evaluerast årleg.
- sjå til at alle på skulen er informert om og følgjer prosedyrar, rutinar og retningslinjer for å følgje med på skulemiljøet og den enkelte eleven si oppleving av det, medrekna rutinar for å avdekke, handtere og følgje opp brott på kap. 9A.
- sjå til at skulen har skriftleg dokumentasjon på system for internkontroll og kontrollerer at rutinar vert etterlevd.
- leggje til rette for at elevar kan melde frå om ein 9 A-sak på ein trygg måte.

Alle tilsette skal

- kjenne til kapittel 9 A og ha særleg god kunnskap om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5. Alle tilsette skal vite korleis dei skal etterleve desse pliktene i praksis, dette betyr at tilsette jamleg må øve på pliktene.
- oppmode elevar om å seie frå når ein ser at det er elevar som ikkje har det trygt og godt på skulen, og leggje til rette for at elevar kan melde frå om dette på ein trygg måte. Det same gjeld når elevar vert merksame på tilhøve som kan verke negativt inn på skulemiljøet.

2. Aktivitetsplikta og dei fem delpliktene etter §§ 9 A-4 og 9 A-5

2.1 Innleiing

Føremål

Føremålet med denne delen av prosedyren er å sikre rutinar for etterleving av aktivitetsplikta etter opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5.

Målgruppe og omfang

Aktivitetsplikta gjeld alle som arbeider ved skulen; leiinga, pedagogisk personale og andre som m.a. assistentar, kontorpersonale, miljøarbeidarar, reinhaldarar og vaktmeister.

Kapittel 9 A gjeld på skulen, i friminutta, på skulevegen og all aktivitet i skulen sin regi. I utgangspunktet gjeld ikkje kapittel 9 A på fritida, men om elevane opplever noko på fritida som gjer at dei ikkje har det trygt og godt på skulen, må skulen likevel handle i tråd med aktivitetsplikta. Det inneber at i slike tilfelle har skulen ansvar for å undersøkje saka og sette inn tiltak innanfor ramma av skulen sitt mynde. Dette er særleg aktuelt i forbindelse med digitale krenkingar.

Skjerpa aktivitetsplikt

Ved mistanke eller kjennskap til at ein tilsett krenker ein elev har skulen ein skjerpa aktivitetsplikt, jf. § 9 A-5. Rektor skal varsle skuleeigar og undersøkingar og tiltak skal setjast i verk straks. Den tilsette som varselet gjeld skal straks informerast og få høve til å uttale seg i saka. Eleven skal høyrast og føresette til elev under 18 år skal verte kontakta. Sjå elles eiga prosedyre for handtering av personalsaker.

Dokumentasjonsplikt

Skulen har eit todelt dokumentasjonskrav i saker om skulemiljøet. Det vert både stilt krav om at skulen lagar ein skriftleg plan som viser kva tiltak skulen har satt inn, og at skulen dokumenterer meir overordna kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta i den konkrete saka. Den meir

overordna dokumentasjonen går særleg på korleis skulen har følgd opp dei andre delpliktene i § 9 A-4 og kan til dømes dokumenterast gjennom ein logg. Det er viktig at all dokumentasjon vert lagra i ePhorte i tråd med gjennomføringsdelen i denne rutinen.

Omsynet til barnet sitt beste

Barnekonvensjonen artikkel 3 fastslår at barnets beste skal vere eit grunnleggjande omsyn i alle handlingar som gjeld barn. Skulen si plikt til å ta vare på barnets beste i arbeidet med skulemiljøet er også regulert i opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5. Sidan opplæringslova ikkje er avgrensa til å berre gjelde barn har også elevar over 18 år rett til å bli høyrte og omsynet til eleven sitt beste skal vurderast etter opplæringslova for desse også.

For å ta vare på prinsippet om eleven sitt beste må skulen for det første vurdere kva som er eleven sitt beste. Moment i denne vurderinga er mellom anna eigne meiningar til eleven, identiteten til eleven, om eleven er i ein sårbar situasjon, helsesituasjonen til eleven, retten til beskyttelse, omsorg og tryggleik og retten til utdanning.

Vidare må skulen vise korleis dei har tatt vare på omsynet til eleven sitt beste. Det betyr at skulen må forklare i grunngevinga for val av tiltak i aktivitetsplanen kva dei meiner er elevens beste, og kva kriterium dette er basert på. Dersom andre omsyn er gått føre eleven si interesse må det komme fram ein tydeleg grunngeving for dette.

2.2 Dei fem delpliktene

Aktivitetsplikta består av fem delplikter. Skulen må ha eit system for korleis dei fem delpliktene vert følgd opp på skulen, både overordna og i konkrete saker. Skuleeigar må ha oversikt over korleis skulen følgjer opp dei fem delpliktene.

Følgje med

Alle som arbeider ved skulen har plikt til å følgje med om elevar på skulen har det trygt og godt. Denne plikta er kontinuerleg og nødvendig for å lettare fange opp mistanke om og få kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Skulen må ha rutinar for gjennomgang av felles retningslinjer for korleis dei tilsette skal og kan følgje med.

Elevane sin alder, samansetninga av elevgruppa og forhold ved skuleanlegget har tyding for korleis skulen pliktar å følge med.

Elevar som er særskilt sårbare krev ekstra aktsemd. Forhold som kan gjere ein elev særskilt sårbar kan vere knytt til eleven sin religion, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har åtferdsvanskar eller forhold ved eleven sin familie- og heimesituasjon. At ein elev tidlegare har vore utsett for krenkingar kan også gjere ein elev særskilt sårbar. Skuleeigar må sikre at skulen har kompetanse i å kjenne til forhold som kan gjere ein elev særskilt sårbar.

Gripe inn

Alle som arbeider ved skulen har plikt til å gripe inn dersom dei ser krenkingar som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Plikta til å gripe inn må avgrensast til lovlege inngrep. Det er til dømes ikkje heimel i opplæringslova til bruk av fysisk makt og tvang. Reglane om nødrett og nødverje kan likevel gi grunnlag for å gripe inn fysisk, sjå her særleg rutine for nødrett/nødverje. Det er viktig at alle som arbeider ved skulen er kjende med når og korleis ein kan gripe inn, og skulen må ha rutinar for gjennomgang av dei felles retningslinjene for dette. Skuleeigar må sikre at skulen har kompetanse i korleis ein kan gripe inn.

Varsle

Alle som arbeider ved skulen skal varsle rektor dersom dei ser eller mistenker at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Det skal vere låg terskel for å varsle og plikta til å varsle rektor gjeld for all mistanke. Skulen må ha rutinar for gjennomgang av felles retningslinjer for kva saker tilsette skal varsle om straks, kor raskt dei skal varsle om andre saker og kven på skulen det skal varslast til.

Kor raskt ein sak skal varslast til rektor, må vurderast frå sak til sak. Alvorlege saker skal varslast straks. Andre saker kan det vere rimeleg å vente litt lenger med, til dømes til slutten av skuledagen eller til vekeoppsummeringar.

Ved mistanke eller kjennskap til at ein tilsett krenker ein elev skal den tilsette straks varsle rektor som igjen skal varsle skuleeigar. Ved mistanke eller kjennskap til at ein i skuleleiinga krenker elevar, skal den tilsette varsle skuleeigar direkte.

Rektor kan delegere oppgåva om å ta imot varslar til ein annan person på skulen, men rektor kan ikkje delegere ansvaret.

Rektor skal varsle skuleeigar i alvorlege tilfelle og ved gjentakande mobbing. Rektor skal òg varsle skuleeigar i alle tilfelle der elevar og/eller føresette klagar til Fylkesmannen. Alvorlege tilfelle er mellom anna særlege valdelege krenkingar eller integritetskrenkande hendingar, om fleire elevar har alvorleg krenka ein enkeltelev, digital mobbing på tvers av skular eller grove truslar gjennom t.d. sosiale media.

Helsesjukepleiar og anna helsepersonell har teieplikt om det dei får kjennskap til i eigenskap av å vere helsepersonell. Det inneber at dei kan berre varsle rektor ved samtykke frå elev og/eller føresette. Helsepersonell som får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen kan i utgangspunktet likevel ha plikt til å varsle etter opplæringslova kap. 9 A dersom informasjonen ikkje kan verte knytt til ein behandlingsrelasjon med dei involverte elevane, jf. vurdering frå Helsedirektoratet frå 11.12.2018. Det må vurderast konkret kva helsepersonell kan formidle av informasjon vidare til rektor som ein del av varslingsplikta i slike situasjonar.

Undersøke

Dersom nokon som arbeider ved skulen ser eller mistenker at ein elev ikkje har det trygt og godt, skal skulen undersøke saka med ein gong. Plikta til å undersøke har like låg terskel som plikta til å varsle.

Når det gjeld plikta til å undersøke vert det kravd meir av personar som har ein omsorgsrolle overfor elevane som t.d. lærarar, miljøarbeidarar, rektor, enn av personar med andre arbeidsoppgåver som t.d. vaktmeister eller reinhaldarar.

Plikta til å undersøke betyr at skulen skal undersøke elevens oppleving av skulemiljøet. Skulen skal ikkje skaffe og vurdere bevis for eller mot at eleven opplever eit utrygt skulemiljø eller vert mobba.

Kor grundige undersøkingane skal vere er avhengig av skjønn, føremålet med undersøkingane og kva situasjon ein står ovanfor i kvart enkelt tilfelle. Undersøkingane må ha som føremål å få fram fakta om situasjonen og kva som påverkar korleis eleven opplever skulemiljøet. Undersøkingane skal vere grunnlaget for kva tiltak som er eigna til å sørge for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø.

Sette inn tiltak

Skulen har plikt til å sette inn eigna og lovlege tiltak for alle elevar som opplever at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, uansett årsak. Tiltaka må vere tilpassa den konkrete saken, og ofte vil det vere behov for fleire tiltak samtidig. Tiltaka kan rettast mot eleven som opplever eit utrygt skulemiljø, den eller dei elevane som krenkjer, gruppe- eller klassemiljøet og/eller heile skulemiljøet.

Val av tiltak skal vere basert på faglege vurderingar og føreset at dei tilsette har oppdatert og tilstrekkeleg kompetanse om regelverket, skulemiljø og arbeidet mot mobbing og andre krenkingar. Skuleeigar må sikre at skulen har denne kompetansen.

Ved tilfelle der eleven er motvillig til at det vert sett inn tiltak er skulen uansett forplikta til å vurdere eleven sitt beste, og i nokre tilfelle kan det bety at det vil vere eleven sitt beste å sette inn tiltak sjølv om eleven ikkje ønsker dette sjølv.

2.3 Gjennomføring av aktivitetsplikta

Nedanfor er prosedyre for gjennomføring av aktivitetsplikta når sak vert meldt.

Steg	Utføring
Sak vert meldt Elektronisk varsel, varselskjema eller liknande.	- Rektor skal varsle skuleeigar i alvorlege tilfelle. Slik melding sendast per e-post i anonymisert form.

<p>Elevar kan melde om tilhøve ved sitt psykososiale skulemiljø både munnleg og skriftleg, utan krav om at noko spesielt skjema skal nyttast. Det er viktig å ikkje stille strenge krav til kva det inneber å seie frå, eller til at eleven skal bruke dei rette omgrepa.</p> <p>Hugs at det er elevens eigen oppleving av at han eller ho ikkje har eit trygt og godt skulemiljø som utløyser aktivitetssplikten. Skulen skal ikkje bagatellisere eleven sine opplevingar av sitt eige skulemiljø.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Om sak er meldt av ein annan enn elev som opplever krenking: <ul style="list-style-type: none"> o Samtale med melder. - Opprett sak/journalpost i gjeldande sak- og arkivsystem <ul style="list-style-type: none"> o All arkivverdig dokumentasjon som gjeld einskildeleven skal lagrast i deira elevmappe. Skuleeigar skal leggast som kopimottakar.
<p>Undersøk saka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Undersøke fakta <ul style="list-style-type: none"> o Undersøkinga vert utført av rektor eller den rektor delegerer oppgåva til. - Samtale med eleven som opplever utrygt skulemiljø <ul style="list-style-type: none"> o Eleven som opplever eit utrygt skulemiljø skal vite at leiinga ved skulen tek ansvar. o Skulen må sørgje for at eleven som opplever utrygt skulemiljø får medverke når saka vert undersøkt. o Skulen må informere om at føresette vil bli kontakta om eleven er under 18 år. - Skulen må vurdere om/kva strakstiltak skulen bør setje inn medan eventuelle lengre undersøkingar er i gang. - Samtale med direkte involverte elevar <ul style="list-style-type: none"> o Skulen bør avklare og avtale med eleven som opplever utrygt skulemiljø før ein samtalar med direkte involverte elevar. o Målsettinga er å få elev/elevar til å forklare seg om situasjonen. Skulen må informere om at føresette vil bli kontakta om eleven er under 18 år. - Det er viktig å hugse på at ein ofte må nytte fleire verktøy for å undersøkje. Det er ikkje alltid at samtale åleine er nok for å få fram fakta om situasjonen. Døme på andre verktøy kan vere observasjonar, opplysingar frå Elevundersøkinga eller verktøy for kartlegging av klassemiljø og relasjonar mellom elevar.
<p>Utarbeid ein aktivitetsplan</p> <p>Tiltak i ein aktivitetsplan kan rette seg mot fleire elevar eller knytte seg til situasjonar som omfattar fleire elevar. Det kan difor i mange tilfelle vere nødvendig å lage fleire aktivitetsplanar i ein og same sak. Ofte vil ein elev som utsett andre for krenkingar sjølv trenge ein aktivitetsplan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aktivitetsplanen skal innehalde <ol style="list-style-type: none"> a) Kva problem tiltaka skal løyse b) Kva tiltak skulen har planlagt c) Når tiltaka skal gjennomførast d) Kven som har ansvar for gjennomføring av tiltaka e) Når og korleis tiltaka skal evaluerast. - Det er eigen mal som skal nyttast når det skal skrivast aktivitetsplan. - Elev og føresette om eleven er under 18 år skal medverke i utforminga av tiltaka i aktivitetsplanen.

Det kan også i nokre tilfelle vere nødvendig å lage aktivitetsplan på gruppenivå.	
Sett i verk tiltak	<ul style="list-style-type: none"> - Tiltaka i aktivitetsplanen skal setjast i verk i tråd med aktivitetsplanen.
Vurder behov for sanksjonar/reaksjonar	<ul style="list-style-type: none"> - Sett inn sanksjonar for elev/elevlar i dei tilfella det er brot på ordensreglementet. Sanksjonane skal dokumenterast, jf. ordensreglementet som viser tillatne sanksjonar.
Vurder behov for personmessige tiltak ved 9 A-5 sak	<ul style="list-style-type: none"> - Undersøke fakta <ul style="list-style-type: none"> o Undersøkinga vert utført av rektor eller den rektor delegerer oppgåva til. - Rektor skal varsle skuleeigar og undersøkingar og tiltak skal setjast i verk straks. - Samtale med den tilsette som varselet gjeld <ul style="list-style-type: none"> o Den tilsette som varselet gjeld skal straks informerast og få høve til å uttale seg i saka. - Samtale med elev <ul style="list-style-type: none"> o Eleven skal høyrast og føresette til elev under 18 år skal kontaktast. - Vurdere om prosedyre for personalsak skal nyttast
Evaluer Skulen skal følgje opp saka og evaluere om tiltaka som er sett inn har ført til at eleven har fått det betre på skulen.	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluer tiltaka i samsvar med aktivitetsplanen. - Involver eleven og eventuelt føresette i evalueringa av tiltaka.
Vurdere behov for vidareføring av tiltak eller nye tiltak Tiltaksplikten gjeld så lenge ein elev opplever at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, og det finst eigna tiltak som kan settast inn.	<ul style="list-style-type: none"> - Eventuelt forleng tiltaksperioden. - Eventuelt sett inn fleire eller andre tiltak

3 Rapportering, tilsyn og ressursar

Rapportering

Skuleeigar skal vere kopimottakar på alle saker om 9A på skulane slik at skuleeigar fortlaufande og systematisk får informasjon frå skulane.

Skulane skal ein gong pr. skuleår fylle ut eit eigenevalueringsskjema med spørsmål knytt til opplæringslova kapittel 9 A.

Tilsyn

Skuleeigar gjennomfører risikobaserte tilsyn basert på rapportering frå skulane. Sjå eiga rutine på dette.

Ressursar

Utdanningsdirektoratet har utarbeidd mange nyttige artiklar på sine nettsider:

Oppfølging av opplæringslova kapittel 9 A

Prosedyre

Vestland fylkeskommune

Godkjend av: Leiargruppa avdeling for opplæring og kompetanse

Godkjend dato: 13.01.2020

Revidert dato:

- Side med døme på eigna tiltak for å førebygge, avdekke og handtere mobbing og andre skulemiljøsaker: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skulemiljo/tiltak-skulemiljo/>
- Rettleiing for korleis ein kan ta vare på barnekonvensjonen i saksbehandlninga: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/Slik-ivaretar-du-barnekonvensjonen-i-saksbehandlingen/>
- Vurdere det beste for eleven: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skulemiljo/tiltak-skulemiljo/skulemiljotiltak-vurdering-av-elevens-beste/>

FNs barnekomité gir ut generelle kommentarar om tolking av enkelte artiklar i barnekonvensjonen eller særlege viktige spørsmål. Særleg aktuelt for denne prosedyren er generell kommentar nr. 12 om barnets rett til å bli høyrd, og nr. 14 om barnets beste. På regjeringa sine nettsider ligg ei oversikt over alle utgitte kommentarar: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/generelle-kommentarer-fra-fns-barnekomit/id573909/>

Skulane kan også nytte interne ressursar ved både førebygging og gjennomføring av tiltak i skulemiljøsaker, til dømes PPT, helsesjukepleiar, elevtenesta og avdeling opplæring og kompetanse. I nokre tilfelle kan skulen også knytte til seg eksterne kompetansmiljø.